

TÁN THÁN CÁC PHẬT HẠNH*

TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU

PHẬT HỌC

CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM

ISSN: 2734-9195

TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU

PHẬT HỌC

CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM

ISSN: 2734-9195

Thánh giả Long Thọ trước tác
 Nương đại nguyện từ bi và phương tiện thiện xảo,
 Ngài thị hiện dẫn sinh dòng tộc Thích Ca,
 Hoại diệt ma quân, mà tha nhân không thể điều phục,
 Thân tướng uy nghiêm tựa Tu Di vương vàng thắm,
 Đấng Quân Vương dòng tộc Thích Ca, con xin đỉnh lễ!
 Trước tiên Ngài phát khởi tâm Bồ đề vị tha,
 Thực hành viên mãn Phúc Tuệ hai tư lương,
 Thị hiện công hạnh không thể nghĩ bàn trong đời ngũ trước,
 Bậc Hộ trì hết thảy chúng sinh, con xin đỉnh lễ!
 Sau khi dạy Đạo cho chư Thiên, thấy nhân duyên cát tường tới,
 Từ cõi trời Đâu suất quang lâm, trong pháp tướng Bạch tượng,
 Chọn dòng tộc cao quý ở Vương quốc Thích Ca,
 Thị hiện nhập mẫu thai công hạnh, con xin đỉnh lễ!
 Tròn đủ mười tháng nam tử dòng Thích Ca,
 Dẫn sinh dưới cây Vô ưu vườn Lâm Tỳ Ni cát tường,
 Phạm Thiên, Đế Thích ngợi ca tán dương,
 Pháp tướng đoan nghiêm, vẻ đẹp tùy hình,
 Định tộc giác ngộ công hạnh, con xin đỉnh lễ!
 Thời niên thiếu, dũng mãnh, bậc nhân sư tử,
 Thi triển tài nghệ ở Anga, xứ Ma Kiệt Đà(1),
 Khuất phục hết chúng sĩ phu kiêu mạn.,
 Vô hữu địch thủ, con xin kính lễ!
 Tùy duyên bất biến trước các pháp thế gian,
 Vì đoạn tội khổ của nghiệp mà nạp lấy (2)
 Lập gia thất, năm dục giả hưởng, phương tiện thiện xảo,
 Thái Tử hộ quốc công hạnh, con xin đỉnh lễ!
 Thấu rõ các pháp thế gian không thật nghĩa,
 Rời chốn hoàng cung, cầu đạo nhiệm màu,
 Trước Bảo tháp thanh tịnh linh thiêng,
 Xả ly cầu đạo công hạnh, con xin đỉnh lễ!
 Quyết chứng ngộ bằng nhẫn nhục, tinh tiến,
 Suốt sáu năm bờ sông Ni Liên Thiển,

Các pháp khổ hạnh, tinh tiến thực hành,
 Đắc thắng đại định công hạnh, con xin đỉnh lễ!
 Mọi nỗ lực tích tập từ vô thủy đều ý nghĩa,
 Dưới cội Bồ Đề xứ Ma-ga-dha,
 Kiệt già nhập định, chứng quả Phật Đà,
 Viên thành Chính Giác công hạnh, con xin đỉnh lễ!
 Với đại bi tâm, ngài luôn nhớ nghĩ chúng sinh,
 Những thánh địa thù thắng như vườn Lộc Uyển,
 Chuyển Diệu Pháp Luân, tùy cơ giáo hóa hữu tình,
 An trí Tam Thừa công hạnh, con xin kính lễ!
 Để điều phục những kẻ ác đức bất tuân,
 Những lục sư ngoại đạo, chúng Thiên Thụ (3),
 Hàng phục chúng ma nơi vùng Diệt Lụy Nữ (4),
 Năng Nhân tối thắng công hạnh, con xin đỉnh lễ!
 Bởi vô tỷ dụ phẩm hạnh trong Tam Giới,
 Hữu Sở Văn quốc (5) thị hiện đại thần thông,
 Hết thầy thiên, nhân, chúng sinh đồng cúng dường,
 Hưng thịnh Giáo Pháp công hạnh, con xin kính lễ.
 Để khích lệ chúng sinh giải đãi,
 Nơi Câu Thi Na Thành đại địa thanh tịnh,
 Thị hiện lìa bỏ thân kim sắc,
 Thể nhập Niết Bàn công hạnh, con xin kính lễ!
 Tự tính Phật bất sinh bất diệt,
 Mong nguyện chúng sinh tương lai được phúc đức,
 Hóa hiện vô số ngọc xá lợi
 Tám phần khác nhau làm phúc ích Trời Người,
 Công hạnh ấy con xin đỉnh lễ!

Bốn câu kệ đầu tiên của của bài tán thán, đỉnh lễ do Tôn giả Drikungpa trước tác, tất cả các câu kệ còn lại do thánh giả Long Thọ trước tác.

Chú thích:

(*) Một thuật ngữ khác là “Phật hành thập nhị hoàng hóa”, ngụ chỉ hóa thân Phật thị hiện cả một đời trải qua mười hai sự kiện lớn như: 01. Đâu Suất giáng trần, 02. Nhập trụ mẫu thai, 03. Viên mãn đản sinh, 04. Thiếu niên tài nghệ, 05. Thụ dụng phi quyến, 06. Ly gia xuất gia, 07. Nan hành khổ hạnh, 08. Đến Kim Cang Tòa (Bồ Đề Đạo Tràng), 09. Điều phục ma quân, 10. Viên thành Chánh Giác, 11. Chuyển Diệu Pháp Luân, 12. Nhập Đại Niết Bàn.

(1) Ở Ngang Tạt thuộc nước Ma Kiệt Đà. (2) Ngụ chỉ đoạn trừ những lời phỉ báng. (3) Devadatta - Đề Bà Đạt Đa. (4) Vườn Lộc Uyển - Ba La Nại.

Nguồn dịch: Arya Nagarjuna, Great Praise of the Twelve Acts of the Buddha, Rigpa Translation 2008, revised 2016.

TÁN THÁN CÔNG HẠNH ĐỨC PHẬT THÍCH CA BẢN SƯ NĂNG NHÂN VƯƠNG

Thánh giả Mã Minh trước tác

Khi mới đản sinh, bậc Tôn Chủ Chúng Lưỡng Túc,
Nơi đại địa, Ngài tiến bảy bước chân sen,
Rồi cất tiếng Viên âm, lời lịch sử:
“Thiên thượng, thiên hạ, duy Chân Ngã độc tôn!”

Bậc Đại trí, nơi ngài, con xin đỉnh lễ!
 Đầu tiên từ cõi Đâu Xuất Thiên quang giáng,
 Tiến nhập thai tạng thân mẫu nơi hoàng gia,
 Vườn Lâm Tỳ Ni, Năng Nhân hiện đản sinh,
 Đức Thế Tôn, Thiên nhân sư, con xin đỉnh lễ!
 Trong hoàng cung, ba mươi hai mẫu dưỡng,
 Niên thiếu vui đùa, rèn luyện cung thành tộc Thích Ca,
 Ca Tỳ La thành, Thái tử nạp vương phi,
 Bậc Tam Giới vô đẳng Phật thân, con xin đỉnh lễ!
 Nơi bốn cổng thành trình hiện sinh, già, bệnh, tử,
 Xướng tóc xuất gia trước Bảo Tháp thiêng,
 Sông Ni Liên Thiển bên bờ hành khổ hạnh,
 Bậc viễn ly hai chướng, con xin đỉnh lễ!
 Thành Vương Xá, Ngài hàng phục voi điên dữ
 Tỳ Xá Ly, đàn khỉ dâng cúng mật ong lên Ngài
 Xứ Ma Kiệt Đà, Năng Nhân hiện Chính Giác.
 Xin đỉnh lễ bậc Toàn tri Quang minh!
 Thành Ba La Nại, chuyển Diệu Pháp Luân,
 Kỳ Đà lâm, đại thần thông thị hiện,
 Câu Thi Na thành tác ý Nhập Niết Bàn,
 Thế Tôn tâm biến mãn khắp hư không, con xin đỉnh lễ
 Nương công đức lời khái quát xưng tán thán,
 Những công hạnh của Đấng Thế tôn,
 Nguyện cầu thiện hạnh của hết thủy hữu tình,
 Sánh ngang công hạnh của ngài, đức Thiện thế!

Nguồn dịch: Aryasura, Short Praise of the Buddha's Deeds, Ripa Translation, 2008.

Lời tán thán, đỉnh lễ và nguyện cầu bảy nhánh Phổ Hiền lên đức Phật Thích Ca

Đại bi nhiếp thụ thời ác trược,
 Phát năm trăm lời thệ nguyện thật rộng sâu
 Như hoa sen trắng, nghe danh, bất thối chuyển
 Cung kính đỉnh lễ Đấng Bản sư Từ Phụ!
 Tài sản, ba nghiệp thiện căn con và người
 Dâng cúng quán tưởng thành như mây Phổ Hiền
 Bao tội chướng từ vô thủy kiếp,
 Thành tâm sám hối tận không dư
 Thiện hạnh của chư Thánh giả cùng phàm phu,
 Ba thời tích tập công đức, con tùy hỉ
 Tỉnh Phật chuyển pháp luân khắp mười phương
 Nơi Ngài có thân trí tuệ như hư không,
 Tuy trụ ba thời không dịch chuyển,
 Vì đồ sinh mà hiện bày tướng sinh diệt,

Thường hằng thị hiện huyền hóa thân
 Bao công đức tích tập trong ba đời
 Lợi ích hết thảy chúng sinh tận không dư,
 Đạt quả vị Như lai Tối thắng,
 Xin đoái thương chúng con bằng tâm từ bi
 Thời ác trước con không nơi nương tựa
 Thời này, cõi này hiện diện của Tam Bảo,
 Xin ngài hiển hiện hạnh nguyện Đấng Thế Tôn!
 Ngài là chốn quy y tối thượng,
 Thành kính hết lòng con cầu khẩn,
 Xin nhớ lời thở xưa phát đại thệ nguyện,
 Cho đến khi con được Bồ đề tâm trọn vẹn!

Với tín tâm kính ngưỡng (tâm thẳng giải tín) mãnh liệt, hãy chuyên chú quán tưởng nơi thân tướng và ý nghĩa pháp tướng của Đức Phật mà tận lực tụng niệm Hồng danh ngài:

Đấng Bản Sư, Đấng Chiến Thắng, Thiện Thệ, Viên Mãn Chính Đẳng Giác Thích Ca Mâu Ni Phật Thế Tôn, con chí thành đánh lễ, nguyện xin quy y, thành tâm cúng dường! (Đấng Tôn Sư Hoại diệt bốn ma, sở Hữu sáu phẩm hạnh, Xuất ly khỏi ranh giới sinh tử Niết Bàn, Đấng Như thế mà đến, Phá oán phiền não, giác ngộ chân chánh đủ đầy, Bậc thánh đức chiến thắng dòng tộc Shakyas).

Tháng Phật đản là thời gian cát tường, người học Đạo nên giành thêm thời gian tụng đọc các bài kệ tán thán Đức Năng Nhân, các kinh điển, Kinh Bản sinh, Truyện tiền thân đức Phật, Một trăm linh tám hồng danh Phật v.v... Không chỉ tụng niệm, thiền quán trên tọa cụ, mà khi đi, đứng, nằm, ngồi hết thảy mọi thời không quên nhớ tưởng đến Đức Bản Sư, nhớ tới công hạnh, tâm nguyện, giới luật, từ bi tâm của ngài, tới những hoàn cảnh khi đức Bản sư xưa kia đã bắt đầu phát tâm ra sao, nỗ lực noi theo các điển tích của Tam Thế Chư Phật và Chư Đại Bồ Tát, trong trạng thái không buông thả thệ nguyện của Bồ đề tâm trân quý, thực hành Bồ Tát Hạnh nói chung và đặc biệt tinh tấn tận lực trì tụng kinh điển, tâm chú, thiền định, thiền quán để thân người giả tạm mà quý giá này tràn đầy ý nghĩa.

Kính lễ Như Lai,
 Nguyện con cùng hết thảy chúng sinh,
 Thành tựu như Ngài, Thân Kim sắc,
 Quyến thuộc, Thọ mạng, Tịnh thổ không khác
 Nguyện nơi oai lực xưng tán, cầu thỉnh Ngài,
 Chúng con dù an trú ở nơi nào,
 Tật bệnh, đói nghèo, chiến tranh dứt,
 Phật Pháp hưng long, tăng cát tường.
 Tôn Sư Phật Đà quang lâm thế giới,
 Giáo Pháp rạng ngời như vầng dương
 Đồ Chúng trì giữ Pháp hưng thịnh,

Giáo Pháp trường cứu, trụ thế nguyện cát tường.
Hồi hướng
Phát tâm theo Đấng Thiện Thệ, chư Trưởng Tử,
Công hạnh, đại nguyện, bi, trí, dũng,
Trí tuệ vô thượng, thân thông như thế nào,
Nguyện hết chúng sinh thành tựu không sai khác.
Tâm Bồ Đề tâm tôn quý,
Chưa sinh nguyện sẽ sinh,
Sinh rồi không thoái chuyển,
Tăng trưởng hằng tăng trưởng.

La Sơn Phúc Cường dịch

Nguồn dịch: Mipham Rinpoche, The Treasury of Blessings: a Practice of Buddha Sakyamuni,
English Translated by Rigpa Translation.